МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

МАУП

Кафедра фінансів, банківської та страхової справи

Затверджую:
Директор ННІУЕБ
Семенець-Орлова І.А.
_____
«__» _____ 2024 р.

Схвалено на засіданні
кафедри фінансів, банківської та страхової справи
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри _____ Кришталь Г.О.

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТРАХОВІ ПОСЛУГИ

Спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітнього рівня: першого (бакалаврського)

Освітньо-професійної програми: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Київ МАУП 2024

Розробник силабуса навчальної дисципліни:
Бігдаш В.Д., доктор філософії в галузі економіки, професор, доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи, ННІУЕБ.

Викладач:
Бігдаш В.Д., доктор філософії в галузі економіки, професор, доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи, ННІУЕБ.

Силабус розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської та страхової справи (протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.).

Завідувач кафедри _____ Г.О. Кришталь
(підпис)

Силабус погоджено з гарантом освітньо-наукової програми (керівником освітньо-професійної програми) «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

«30» серпня 2024 р.

Керівник освітньо-професійної програми _____ І.О. Брюховецька
(підпис)

Силабус перевірено
«30» серпня 2024 р.

Заступник директора ННІУЕБ _____ І.І. Каліна
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»_____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Страхові послуги
Шифр та назва спеціальності	072 «Фінанси, банківська справа, страховування та фондовий ринок»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Кількість кредитів і годин	4 кредити/120 годин Лекції – 36 Семінарські заняття – 12 Самостійна робота – 72
Терміни вивчення	8 семестр
Мова викладання	Українська
Вид підсумкового контролю	Залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-bank-strahovoi-spravi/silabusi8.html

Загальна інформація про викладача

Викладач	Бігдаш Володимир Дмитрович
	Доктор філософії в галузі економіки МКА (2002) Професор банківської та страхової справи МКА (2012) Професор кафедри
Дисципліни, які викладає НПП	Страхування, Страхові послуги, Страховий менеджмент, Банківська система, Банківські операції
Напрями наукових досліджень	Страхування, страховий менеджмент, управління ризиками
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://orcid.org/0000-0001-8069-8792 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=OzvmKRgAAAAJ
Назва дисципліни	Страхові послуги
Контактна інформація викладача	

E-mail:	bigdash7@gmail.com
Контактний телефон. – телефон	+38(050)-358-84-17
Телефон кафедри	+38 (044) 490-95-00
Портфоліо викладача	http://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-bank-strahovoi-spravi.html
Контактний тел.	+38(050)-358-84-17
E-mail:	Bigdash7@gmail.com
Консультації	понеділок, 2 години, 16.00-17.20, ауд.30, кор.2

1. Коротка анотація курсу. Цей курс передбачає формування навичок аналізу механізму страхування, організації страхової справи в умовах ринкового середовища, надання страхових послуг, необхідних для фізичних та юридичних осіб, озброює необхідними знаннями щодо організації страхового захисту.

2. Предмет дисципліни: відносини, що виникають при здійсненні конкретних видів страхування та організація роботи страховиків щодо забезпечення та реалізації потреб юридичних осіб і громадян у страхових послугах.

3. Мета: надання студентам глибоких знань з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів надання страхових послуг юридичним і фізичним особам в умовах ринкової економіки.

4. Завдання дисципліни: набуття здобувачами стійких знань з теорії та практики надання страхових послуг, а саме:

- вивчення механізмів надання страхових послуг, що дозволяє сформувати рівень знань для плідної праці в галузі страхування та повністю використовувати можливості страхового захисту для діяльності підприємств та в особистому житті громадян.
- встановити сутність, необхідність використання та можливості розширення асортименту страхових послуг з урахуванням ринкового попиту на ці послуги та необхідності їх застосування в умовах ринку.
- поглиблено вивчити склад та особливості організації основних видів страхування життя, майнового страхування і страхування відповідальності.
- опанувати організацію процесу купівлі та продажу страхових послуг, методику визначення їх ціни і встановлення згідно норм чинного законодавства взаємовідносин сторін договору страхування у вигляді прав та обов’язків цих сторін.

5. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Табл.1.

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансової діяльності підприємств, установ та організацій усіх форм власності та видів економічної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів фінансів і характеризується комплексністю та невизначеністю фінансового середовища та умов господарювання	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (іспит)
Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (іспит)
Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (іспит)

6. Статус дисципліни: *вибіркова*.

7. Пререквізити: Курс «Страхові послуги» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Страхування», «Соціальне страхування», «Фінансовий ринок».

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

9. Політика курсу: Курс «Страхові послуги» передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Завдання мають бути виконані вчасно, у встановлені терміни; відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з двух змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

- Змістовий модуль 1 «Теоретико-методичні засади надання страхових послуг. Види особистого страхування.» (лекційні теми 1, 2, 3, 4, 5 семінарські теми 1-2, 3,4-5);
- Змістовий модуль 2 «Теоретико-практичні аспекти здійснення страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності» (лекційна тема 6, 7, 8, 9, 10 семінарські теми (6-7, 8-10).

11. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні ***лекційного матеріалу*** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-дискусії, лекції-аналіз конкретної ситуації.

Лекція-дискусія – метод групового обговорення проблеми з метою з'ясування істини шляхом зіставлення різних думок, спосіб організації спільної діяльності з метою інтенсифікації процесу ухвалення рішення в групі.

Лекція-аналіз конкретної ситуації нагадує лекцію-дискусію: на обговорення викладач виносить не питання, а конкретну ситуацію (т. зв. мікроситуації, які демонструються аудиторії усно або у вигляді відео-запису тощо). Викладач активізує діалог за допомогою спеціально спрямованих запитань, підказок, зіставленням різних поглядів, а іноді й їх зіткненням.

При проведенні ***семінарських/практичних занять*** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-от: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі опрацьовують інформацію та проводять дослідження самостійно, у свій вільний час, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернеті бібліотек (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (https://maup.com.ua/assets/files/publ-adm/nakaz-191.1-0.pdf).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	9	9	9	9
Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3
Робота на семінарському занятті	1	4	4	2	2
Виконання завдань для самостійної роботи	8	5	40	4	32
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом		**81**		**71**	
	Максимальна кількість балів: 152 + 30 = 182				
	Коефіцієнт=182 : 100 = 1,82. Студент набрав Х балів. Розрахунок: Х : 1,82 = загальна кількість балів.				

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота включає дослідження електронних джерел, пошук друкованих публікацій (наукові праці, статті у періодичних виданнях, документи, офіційні звіти, статистичні матеріали, законодавчі та інші нормативно-правові акти за дисципліною). Підготовка аналітичного огляду (з запропонованих тем на вибір) з використанням періодичних видань за тематикою дослідження (не старше п'яти років).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали;
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за виконання завдання для самостійної роботи – 5 балів.

Критерії оцінювання рефератів:

повнота розкриття теми – 3 бали; аналіз різних точок зору, джерел літератури, підходів до вивчення проблеми (питання) – 3 бали; самостійність (дотримання академічної доброчесності) – 3 бали; правильність оформлення (наявність плану, чітка структура роботи, дотримання встановленого обсягу, правильність оформлення списку літератури) – 1 бал.

Максимальна кількість балів за реферат – 10.

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів-круглих столів та семінарів з індивідуальною роботою. Під час поточного контролю оцінюються такі компоненти:

- повнота відповіді – 3 бали;
- аналіз різних точок зору, джерел літератури, підходів до вивчення проблеми (питання) – 5 балів;
- вільне володіння інформацією, відповіді на додаткові запитання – 2 бали.

Максимальна кількість балів - 10 балів.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів у формі презентації за тематикою самостійного вивчення матеріалу відповідного змістового модуля (5 хв. зі слайдами). Під час рубіжного (модульного) контролю оцінюються такі компоненти:

- слайди до презентації – 5 балів;
- повнота розкриття теми, висвітлення сучасної проблематики, аналіз різних концепцій, підходів, ідей – 10 балів;
- якість оформлення бібліографічних даних, науковий стиль – 5 балів;
- самостійність та креативність – 5 балів.

Максимальна кількість балів - 25 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: *Іспит.*

Відбувається у формі екзамену згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП». (https://maup.com.ua/assets/files/publ-adm/nakaz-191.1-0.pdf чи Методологічні рекомендації до проведення й оцінювання заліку див. *Робоча навчальна програма дисципліни)*.

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю *(див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п. 7.5)***.**

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
75-81	**C**		
68-74	**D**	задовільно	
60-67	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV.
2. Про страхування: Закон України від 18.11.2021р. № 1909-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text.
3. Про страхування: Закон України від 7.03.1996р. № 85/96-ВР URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text.
4. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 гдуд. 2021 р., № 1953-IX / Відомості Верховної ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text (дата звернення 10.01.2024).
5. Бігдаш В. Д. Страхування: Навч. посіб. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2007. – 448 с.
6. Говорушко Т.А. Страхові послуги : навч. посіб. / Т.А. Говорушко. – К. : Центр навч. л-ри, 2011.
7. Горбач Л. М., Кадебська Е. В. Страхування : підруч. Київ : Кондор, 2018. 543 с.
8. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
9. Огляд страхового ринку України за 2022 рік // Електронний ресурс – Доступно з https://forinsurer.com/files/file00735.pdf

10. Страхові послуги : підручник. У 2 ч. Ч. 1 / [Базилевич В. Д., Пікус Р. В., Приказюк Н. В. та ін.] ; За ред. В. Д. Базилевича. – К. : Логос, 2014. – 496 с.

11. Страхування: підруч./ [Ред. Базилевич В. Д.]. - К.: Знання, 2008. - 1019 с.

12. Страхування: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. ред. С.С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп . - К.: КНЕУ, 2002. - 599 с.

13. Страхові послуги: навч. посібник / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк; за заг. ред. Д. І. Деми. [3-тє вид., стереотипне]. К.: Алерта 2017. 526 с.

Додаткова:

14. Атюшкіна В. В. Методи зниження маркетингових ризиків страхової компанії [Електронний ресурс] / В. В. Атюшкіна // Маркетинг і цифрові технології. - 2020. - Т. 4, № 1. - С. 73-87.

15. Бігдаш В. Д. Напрями розвитку страхового захисту в умовах карантину COVID-19 / В. Д. Бігдаш // Наукові перспективи. – Серія : Економіка. – 2020. – № 1. – С. 60-75.

16. Горбач Л.М., Страхування: навч. посіб./ Л.М.Горбач, Б.Каун О.– К.:Кондор, 2010.– 520 с.

17. Рудь І. Ю. Методи ризик-менеджменту у страховій компанії [Електронний ресурс] / І. Ю. Рудь, М. Ткаченко, А. Крамаренко // Проблеми системного підходу в економіці. - 2019. - Вип. 3(2). - С. 21-26.

18. Практикум зі страхування: навч. посіб./ [Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 479 с.

19. Ткаченко Н. В. Страхування: практикум: Навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2007. - 270 с.

20. Шумелда Я.П. Страхування: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, розширене. – К.: Міжнародна агенція «БІЗОН», 2007. – 384 с.

21. Шелехов К.В., Бігдаш В.Д. Страхування. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. - К.: ІЕУГП, 2000. - 268 с.

22. Шірінян Л. В. Фінансове регулювання страхового ринку України: проблеми теорії та практики: монографія. К.: ЦУЛ, 2014. 458 с.

23. Як працює страховий ринок України під час воєнного стану? Дослідження НБУ // Електронний ресурс – Доступно з https://forinsurer.com/news/22/04/13/41116.

24. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. - 221 с.

Електронні ресурси

25. База законодавства ЄС - EUR-Lex − http:// europa.eu.int/eur-lex/
26. Верховна Рада України − http:// www.rada.gov.ua
27. Верховний суд України − http:// www.scourt.gov.ua
28. Європейський Союз − http:// europa.eu.int/index-en.htm
29. Інтернет-журнал по страхуванню - http://www.forinsurer.com

30. Кабінет Міністрів України − http:// www.kmu.gov.ua
31. Конституційний суд України − http:// www.ccu.gov.ua
32. Ліга страхових організацій України - http://uainsur.com/.
33. Президент України − http:// www.president.gov.ua
34. Національний банк України - www.bank.gov.ua
35. Рада Європи − http:// www.coe.int
36. Страховий рейтинг - http://insurancetop.com/.
37. Українська федерація убезпечення – : http://www.ufu.org.ua/ua.

V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»

Разом: 120 год., з них 36 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття;

самостійна робота – 72 год., модульний контроль– 4 год.

Кількість балів за семестр	**182 балів**									
Модулі	**Змістовий модуль І**					**Змістовий модуль ІІ**				
Назва модуля	Теоретико-методичні засади надання страхових послуг. Види особистого страхування (81 бал)					Теоретико-практичні аспекти здійснення страхування майна, фінансових ризиків та відповідальності (71 бал)				
Лекції	1 (1 бал) 2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал) 5 (1 бал)	6 (1 бал) 7 (1 бал)	8 (1 бал) 9 (1 бал)	10 (1 бал) 11 (1 бал)	12 (1 бал)	13 (1 бал)	14 (1 бал) 15 (1 бал)	16 (1бал) 17 (1 бал)	18 (1 бал)
Теми лекцій	Страхова послуга й особливості її реалізації	Порядок укладання та ведення страхової угоди	Страхування життя та пенсій	Страхування від нещасних випадків	Медичне страхування	Страхування підприємницьких ризиків	Сільськогосподарське страхування	Страхування технічних ризиків	Страхування кредитних і фінансових ризиків	Транспортне страхування (автотранспортне, морське, авіаційне)	Страхування майна і відповідальності громадян
Семінарські і практичні заняття	1 (1 бал)		2 (1 бал)	3 (1 бал)		4 (1 бал)	5 (1 бал)		6 (1 бал)		
Теми семінарських занять	Страхова послуга й особливості її реалізації	Порядок укладання та ведення страхової угоди	Страхування життя та пенсій	Страхування від нещасних випадків	Медичне страхування	Страхування підприємницьких ризиків	Сільськогосподарське страхування	Страхування технічних ризиків	Страхування кредитних і фінансових ризиків	Транспортне страхування (автотранспортне, морське, авіаційне)	Страхування майна і відповідальності громадян
Робота на семінарському занятті	1 (1 бал)		2 (1 бал)	3 (1 бал)		4 (1 бал)	5 (1 бал)		6 (1 бал)		
Самостійна робота	1 (8 балів)	2 (8 балів)	3 (8 балів)	4 (8 балів)	5 (8 балів)	6 (8 балів)	7 (8 балів)		8 (8 балів)	9 (8 балів)	
Поточний контроль	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)					Модульна контрольна робота №2 (25 балів)					
ІНДЗ	1 (30 балів)										
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,82										